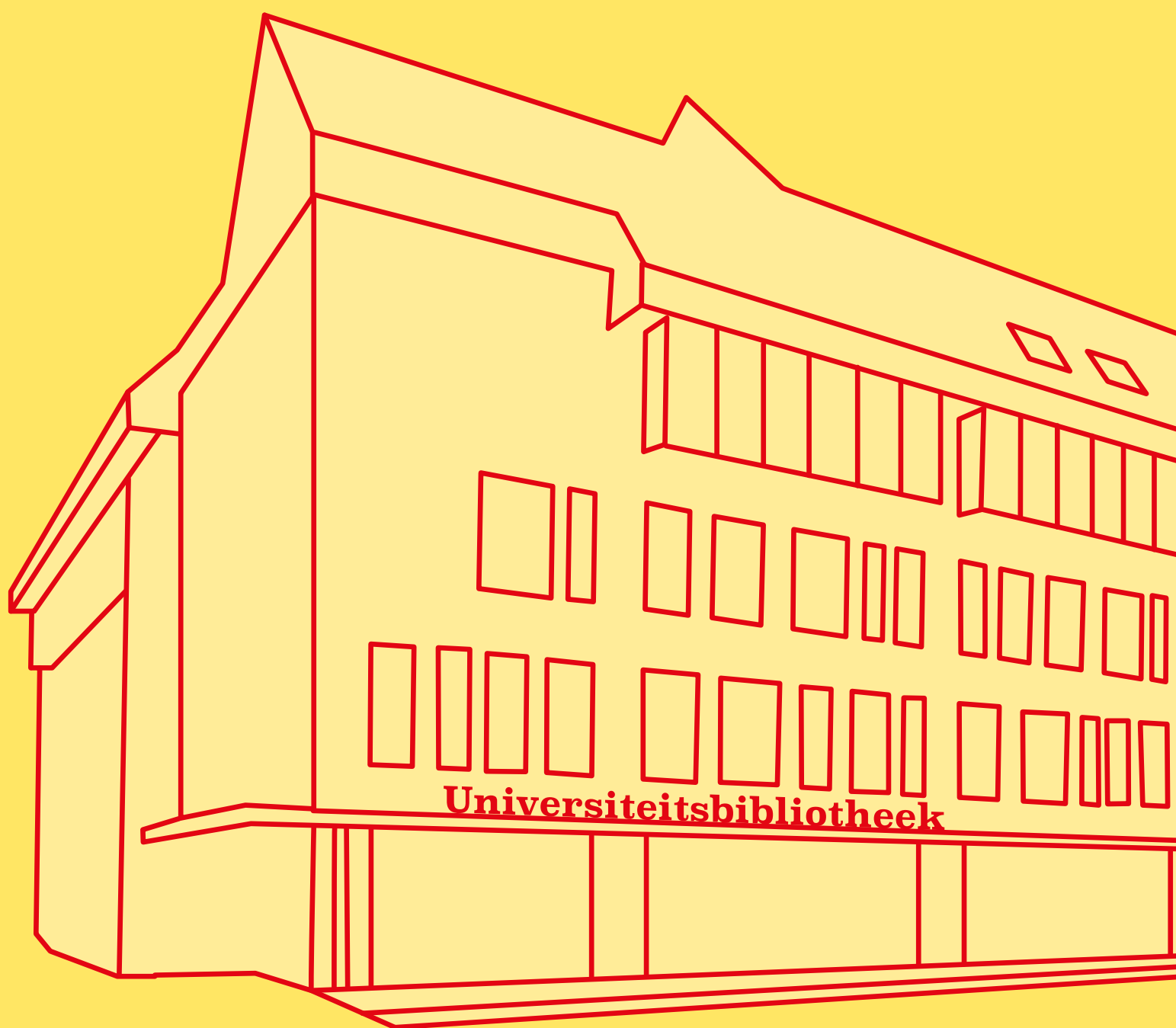

rijksuniversiteit
groningen

universiteitsbibliotheek

Open, betrouwbaar en verbindend: UB 2026-2031

Inhoudsopgave

1. INTRODUCTIE	3
1.1 DE UB EN HAAR AMBITIES	3
1.2 ONZE VIJF KERNTAKEN, MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN	4
2. BIJDRAGE UB AAN RUG INSTELLINGSPLAN 2026-2031	6
2.1 OPENHEID: ACTIEVE BETROKKENHEID IN DE SAMENLEVING	6
2.1.1 Open door samenwerking buiten de academie	6
2.1.2 Open door kennis publiek toegankelijk te maken	6
2.2 WENDBAARHEID: NAAR EEN FLEXIBELE NETWERKORGANISATIE	7
2.2.1 Wendbaar door goede externe relaties	7
2.2.2 Wendbaar door een efficiënte en duurzame bedrijfsvoering	7
2.2.3 Wendbaar door harmonisering	8
2.2.4 Wendbaar door financiële slagkracht	9
2.3 ONAFHANKELIJKHEID: DE WAARDE VAN WETENSCHAP VERSTERKEN	9
2.3.1 Onafhankelijk door profilering	9
2.3.2 Onafhankelijk door digitale autonomie en keuzevrijheid in IT-oplossingen	9
2.3.3 Onafhankelijk door kwaliteit	10
2.4 DIGITALISERING EN AI IN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN ORGANISATIE	10
2.5 HECHTE UNIVERSITAIRE GEMEENSCHAP	12
2.6 NAAR EEN GEZONDE FINANCIËLE SITUATIE	13
3. OVERZICHT BIJDRAGE UB AAN RUG INSTELLINGSPLAN	14

1. Introductie

1.1 DE UB EN HAAR AMBITIES

In een tijdperk van digitalisering, Open Science en AI verschuift de rol van de UB verder van een traditionele bewaarder van kennis naar die van facilitator en verbinder. We zijn een onmisbare pijler in de ondersteuning van medewerkers en studenten van de universiteit. Wij bieden diensten aan ten behoeve van beter onderzoek, onderwijs en impact. De ontwikkeling daarvan stemmen we af op de behoeften van onze gebruikers. Daarnaast staan we in verbinding met de regio en werken daar actief mee samen. Zo ondersteunen wij de transitie naar een vijfdegeneratie-universiteit.

De UB is een bruisend middelpunt van de academische gemeenschap. We bieden onze studenten topfaciliteiten en hebben aandacht voor hun welzijn. We optimaliseren de inzet van de selfservice faciliteiten en zetten digitale middelen in. Daarmee vergroten we de zelfredzaamheid van bezoekers. We presenteren onze uitgebreide fysieke en digitale collecties zo aantrekkelijk en efficiënt mogelijk. We zetten onze erfgoedcollecties optimaal in bij onderwijs en onderzoek en bij het zichtbaar maken van de RUG in de regio bij het algemeen publiek. We pakken een voortrekkersrol bij de samenwerking met landelijke erfgoedinstellingen om deze collecties als linked open data aan te bieden.

In de ontwikkeling van academische vaardigheden is de UB de strategische partner voor onderwijs. AI-literacy wordt geïntegreerd in ons informatievaardighedenonderwijs (IVO). Onze ambitie is om samen met de faculteiten IVO breder in de curricula te integreren en zo aan de duidelijke behoefte van de faculteiten te voldoen.

Als expert in Open Science optimaliseren we de zichtbaarheid en toegankelijkheid van RUG-onderzoek en -onderwijs. We stimuleren het gebruik van open-access publicaties en FAIR data-principes en bieden hiervoor ondersteuning aan de onderzoekers. De University of Groningen Press (UGP) zet open-access publicaties breed in. Daarmee zet de universiteit haar maatschappelijke rol kracht bij.

We maken keuzes om onze dienstverlening efficiënter en slimmer te organiseren in overeenstemming met onze (kern)waarden als publieke instelling.

We versterken onze samenwerking met de faculteiten en de beide andere diensten (CIT en US), vanuit onze eigen krachtige unieke rol en positie waarbij we de academische gemeenschap in staat stellen om betrouwbare kennis vrij te benaderen, genereren en delen.

De drie diensten werken samen op interdisciplinaire thema's zoals AI, digitale autonomie en keuzevrijheid in leveranciers, open science, open access, open education, digitalisering, bestuurlijke informatievoorziening (BIV-programma) en ondersteuning van onderzoekers

(FAIR, RDM). Deze thema's komen terug in samenwerkingsverbanden zoals het AI-office, RISE, DCC, RPA/IPA en CTL, waarin de diensten gezamenlijk werken aan innovatie en efficiëntie. We bouwen voort op bovenstaande inhoudelijke samenwerking door te verkennen hoe we ook op aspecten van werkwijze, organisatie en personeel meer kunnen samenwerken. De uitkomsten van de lopende onderzoeken op het gebied van financiën, organisatie, standaardisatie en harmonisatie kunnen in de toekomst van invloed zijn op de thema's en de manier waarop we samenwerken. Als diensten van de universiteit hebben wij de facultaire plannen doorgenomen. Ook hebben we als UB tijdens het opstellen een aantal stakeholders bij faculteiten en diensten geconsulteerd. Wij zien onze inhoudelijke thema's terugkomen in de ambities en behoeften van de faculteiten en constateren dat we hier goed bij aansluiten. De analyse geeft ons vooral aanleiding om bij de implementatie van het plan extra aandacht dan wel prioritering te geven aan een aantal onderwerpen die sterk naar voren komen. Voor de UB zijn dat met name kritische AI-geletterdheid in het verlengde van informatievaardigheden en open access, open science, publicatiestrategieën en auteursrecht.

1.2 ONZE VIJF KERNTAKEN, MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN

Onze kerntaken zijn essentiële taken waar we als UB verantwoordelijk voor zijn in het ondersteunen van onderwijs en onderzoek en waar wij als facilitator en verbinder expertise op hebben. Hieruit volgt aan welke doelen en verplichtingen we ons committeren.

Informatie verwerven en beschikbaar stellen

Dit is de oudste en nog steeds belangrijkste taak van universiteitsbibliotheken. Hieronder valt in de eerste plaats het verwerven en beschikbaar stellen van informatie ten behoeve van onderzoek en onderwijs aan de universiteit. Daarnaast beheren we Bijzondere Collecties van de RUG en maken die bekend bij en toegankelijk voor een breed publiek. Tenslotte registreren we bij de UB informatie over onderzoeksoutput van de RUG en tonen we deze op de research portal.

Faciliteren studie-omgeving en samenwerking academische gemeenschap

Universiteitsbibliotheken vormen het hart van de academische samenleving. In Groningen kent dit een zeer lange traditie, vanaf het moment van oprichting van de universiteit. Het UB-gebouw trekt door de centrale ligging en inrichting dagelijks vele studenten naar onze studieplekken. De (bijzondere) collecties trekken naast studenten ook onderzoekers die materialen komen lenen of raadplegen. We zorgen ervoor dat het UB-gebouw en de voorzieningen zo goed mogelijk benut worden voor onderwijs en onderzoek. Met ons netwerk en voorzieningen faciliteren we academische samenwerking en gemeenschapsvorming.

Onderzoeksondersteuning bieden met betrekking tot onderzoeksdata en onderzoeksimpact

Universiteitsbibliotheken zijn experts in het beschrijven, veilig bewaren en archiveren van data, waardoor we een cruciale rol spelen bij de ondersteuning van onderzoekers op het gebied van research data management. Dit doen we samen met het Centrum voor Informatietechnologie (CIT) in het Digital Competence Center (DCC).

Door het registreren van informatie over onderzoeksoutput van de RUG (kerntaak 1) leveren we informatie aan voor kwaliteitszorgrapportages over onderzoek en hebben we expertise opgebouwd op het gebied van research intelligence. In het RISE-team zorgen we samen met University Services (US) voor analyses van research impact.

Informatiegeletterdheid bevorderen

Universiteitsbibliotheken zijn experts op het gebied van zoeken, kritisch evalueren en gebruiken van (wetenschappelijke) informatie. Deze informatievaardigheden zijn essentieel voor het academische succes van studenten, docenten en onderzoekers en verhogen de kwaliteit van onderwijs en onderzoek. De toenemende verspreiding van desinformatie maakt deze taak nu belangrijker dan ooit. We bieden studenten en medewerkers cursusmateriaal en onderwijs in informatievaardigheden, digitale vaardigheden, data- en AI-geletterdheid en met betrekking tot auteursrechten.

Open Science bevorderen

De UB faciliteert en promoot het gebruik van open access, open educational resources en FAIR data, en begeleidt het Open Science programma van de RUG. Met onze eigen open-access uitgeverij, de University of Groningen Press (UGP), bieden we een platform voor het open-access publiceren van tijdschriften, boeken en series, oraties en tekstboeken van docenten en onderzoekers die aan of met de RUG werken.

Missie

De UB stelt de academische gemeenschap in staat om betrouwbare kennis vrij te benaderen, genereren en delen. Zij doet dat door het bieden van hoogwaardige, toekomstbestendige collecties, diensten en studie-omgevingen.

Visie

De UB vergroot de informatievrijheid en het vertrouwen in de wetenschap. Zo versterkt zij de samenwerking en verbinding tussen de wereldwijde academische gemeenschap, de maatschappij en de regio en zet zij positieve verandering in gang.

Kernwaarden

Open

We nemen een voortrekkersrol in het realiseren van vrije beschikbaarheid, toegang en hergebruik van onderzoek, data en leermiddelen.

Ambitieux

We zoeken actief de samenwerking met onze gemeenschap om innovatie mogelijk te maken. Hiermee verbeteren we onze dienstverlening doorlopend met veel creativiteit en overtuiging: topdiensten voor een topuniversiteit.

Inclusief

We willen dat iedereen zich gerespecteerd en thuis voelt, ongeacht zichtbare en onzichtbare verschillen in achtergronden, ervaringen, perspectieven, kenmerken en identiteiten.

Integer

We nemen persoonlijke verantwoordelijkheid voor ons werk, hebben respect voor anderen en onszelf; we zijn betrouwbaar, transparant en aanspreekbaar in de keuzes die we maken.

2. Bijdrage UB aan RUG instellingsplan 2026-2031

2.1 OPENHEID: ACTIEVE BETROKKENHEID IN DE SAMENLEVING

2.1.1 OPEN DOOR SAMENWERKING BUITEN DE ACADEMIE

Om bij te dragen aan meer openheid en actieve betrokkenheid in de samenleving zetten we ons in om kennis en collecties met maatschappelijke partners te verbinden. We doen dit door duurzame samenwerkingsverbanden met externe partners aan te gaan en te participeren in een linked open data-infrastructuur waarmee data in samenhang met die van andere (erfgoed)instellingen beschikbaar wordt gesteld. Dit vergroot de toegankelijkheid, zichtbaarheid en het gebruik van collecties. Ook ondersteunen, stimuleren en begeleiden we actief het onderzoek naar bijzondere collecties van derden.

2.1.2 OPEN DOOR KENNIS PUBLIEK TOEGANKELIJK TE MAKEN

In lijn met het RUG-beleid op het gebied van Open en FAIR, maken we kennis publiek toegankelijk. Met het open access team en de University of Groningen Press (UGP), onderdeel van de Netherlands University Presses, faciliteren we RUG-docenten en -onderzoekers bij open-access publicaties. Daarnaast dragen we bij aan de realisatie van een landelijke publicatie-infrastructuur met kwaliteitsbewaking en redactie voor diamond open access. Om bij te dragen aan de integratie van Open Science in de onderzoeks- en onderwijscultuur aan de RUG, ontwikkelen en ondersteunen we beleid op dit terrein. Voorbeelden hiervan zijn de RUG-brede publicatiestrategie en open-access richtlijnen en facultaire varianten/invullingen hiervan.

Als partner in het Digital Competence Centre (DCC) ondersteunen we onderzoekers bij het FAIR maken van data, onder meer op het gebied van research-datamanagement (RDM), privacy & security en archivering en publicatie van data. Als coördinator van het RUG Open Science programma zorgen we voor een gedegen inbedding van Open Science principes in de onderzoekspraktijk. We bevorderen de toegankelijkheid van onderwijsmaterialen door het gebruik van Open Educational Resources (OER) actief te stimuleren.

We vergroten de zichtbaarheid en benutting van het RUG-erfgoed door collecties te digitaliseren en als linked open data beschikbaar te stellen. Hiermee worden deze collecties breder toegankelijk en beter benut, en wordt onderzoek hiernaar gestimuleerd.

2.2 WENDBAARHEID: NAAR EEN FLEXIBELE NETWERKORGANISATIE

2.2.1 WENDBAAR DOOR GOEDE EXTERNE RELATIES

We onderhouden goede externe relaties. Dit doen we door duurzame samenwerkingsverbanden aan te gaan en uit te bouwen met onze partners. We werken nauw samen in UKB, het samenwerkingsverband van de Nederlandse universiteitsbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek, aan de ontwikkeling, verwerving en het beheer van duurzaam toegankelijke wetenschappelijke collecties, onderwijsondersteuning, ICT, werkprocessen backoffice, om te komen tot betere oplossingen. We zijn succesvol in het gezamenlijk inkopen van grote bestanden van de belangrijkste leveranciers. Daarnaast onderhandelen we ook direct met internationale uitgevers.

Op Europees niveau participeren we in LIBER, de vereniging van Europese Onderzoeksbibliotheken, doordeelnemen aan werkgroepen, congressen en leiderschapsprogramma's. Dit levert ons nieuwe en langdurige connecties op in de internationale bibliotheekwereld, ook met bijvoorbeeld IFLA (de wereldwijde samenwerking van bibliotheekinstellingen), UNESCO en OpenAIRE.

University of Groningen Press werkt op landelijk niveau samen met andere universitaire uitgevers in Netherlands University Presses en op Europees niveau in de Association of European University Presses. Dit zijn samenwerkingsverbanden die open-access wetenschappelijke publicaties bevorderen en kennis en strategieën uitwisselen om de gezamenlijke doelen te bereiken.

Op het gebied van erfgoed intensiveren we de samenwerking met onder andere de Stichting Academisch Erfgoed. Ook investeren we in nieuwe samenwerkingen met betrekking tot erfgoed in de regio.

2.2.2 WENDBAAR DOOR EEN EFFICIËNTE EN DUURZAME BEDRIJFSVOERING

We optimaliseren onze bedrijfsvoering en dienstverlening en richten het UB-gebouw zo duurzaam mogelijk in.

We innoveren op digitale ontwikkelingen (AI, *data informed decision making* (DIDM), *smart building*) door op basis van onze lange-termijnvisie stappen te zetten. Wanneer een verandertraject complex is, bijvoorbeeld door betrokkenheid van meerdere partijen of risico's aan het gebruik van een nog onbekende nieuwe techniek, werken we projectmatig om de gewenste verandering goed te kunnen beheersen.

We verbeteren onze processen door te identificeren waar optimalisatie mogelijk is en deze vervolgens door te voeren. Dit wordt ondersteund door duidelijke governance, met vastgelegd eigenaarschap en verantwoordelijkheid, heldere besluitvorming en toezicht op prestaties en resultaten. Deze elementen zijn ingebed in een cyclische verbeteraanpak (PDCA), die zorgt voor continue evaluatie, leren en bijsturing.

Ten behoeve van een optimale dienstverlening, sluiten we zo goed mogelijk aan bij gebruikersbehoeften. Dit doen we door gebruikersbehoeften voortdurend te peilen en deze regelmatig te evalueren met onze gebruikers. Hiervoor maken we gebruik van user experience (UX) en DIDM. Een concreet voorbeeld is het gebruik van de selfservice faciliteiten, zoals het ophalen van klaargezette reserveringen of het gebruik van de printers; door de gebruikersbehoeften te kennen, kunnen we deze faciliteiten optimaal inzetten en de gebruikservaring verbeteren. Door de inzet van digitale middelen zoals de UB App kunnen we de zelfredzaamheid van onze bezoekers en hun beleving van de fysieke UB vergroten. Om ons dienstenaanbod te optimaliseren, stemmen we dit af op de behoeften van de faculteiten en werken we met hen en de andere diensten samen om de dienstverlening effectief te kunnen leveren.

Om te zorgen voor duurzaam inzetbare medewerkers, die flexibel en effectief inspelen op toekomstige ontwikkelingen en hun wendbaarheid en welzijn vergroten, ontwikkelen we een personeelsplan. Hierin analyseren we het huidige personeelsbestand, onze ambities, interne en externe ontwikkelingen en stellen we een stappenplan op voor de doorontwikkeling van ons huidige personeel, met een vervangingsbeleid dat helpt om onze ambities te realiseren.

Ook bij de inrichting van het UB-gebouw besteden we aandacht aan duurzaamheid, onder andere door het energieverbruik te verminderen en het gebruik van het gebouw te optimaliseren. Zo analyseren we de bezetting over een langere periode en passen we de openstelling van het gebouw daarop aan. Verder maken we flexibel(er) gebruik van het gebouw mogelijk, zodat de ruimtes bijvoorbeeld ook buiten tentamenperiodes goed benut kunnen worden voor colleges, vergaderingen en andere toepassingen.

2.2.3 WENDBAAR DOOR HARMONISERING

We dragen bij aan harmonisering door RUG-interne samenwerking. We werken samen met het CIT in het Digital Competence Centre (DCC) en samen met University Services in Pure & Research Intelligence Services (RISe). We stemmen het trainingsaanbod met betrekking tot academische vaardigheden optimaal af op de behoeften van de faculteiten en de beschikbare inzet van de UB en het DCC.

Onze bijdrage aan de harmonisering van ondersteunende processen in de RUG doen wij door te werken met architectuur. Daarmee creëren we inzicht en overzicht in onze processen, data- en informatiestromen. Hierdoor wordt duidelijk waar en hoe harmonisatie mogelijk is. We nemen deel aan een RUG-breed project om een universiteitsbrede aanpak voor procesmanagement te ontwikkelen, inclusief het gebruik van een gezamenlijke tool om processen te beschrijven en te beheren.

Aan de hand van een communicatiestrategie communiceren we op alle niveaus (bestuurlijk, tactisch en operationeel) eenduidig over onze expertise en hoe we die kunnen inzetten binnen de samenwerking met andere diensten en faculteiten, zoals met betrekking tot informatie- vaardigheden, erfgoed, Open Science en open access, licenties en digitale autonomie.

2.2.4 WENDBAAR DOOR FINANCIËLE SLAGKRACHT

We behalen optimaal resultaat ten aanzien van kosten en voorwaarden voor publicaties en read & publish licenties, door landelijke inkoop samenwerking. We dragen hiermee bij aan een betere publicatiecultuur en optimale prijs. We zorgen voor grip op de hoge kosten voor hergebruik in onderwijs. Dit doen we door overnames te controleren en te adviseren over open educational resources (OER). Hiermee dragen we bij aan de financiële slagkracht van de faculteiten en de RUG als geheel. Daarnaast blijven we de mogelijkheden om effectiever en efficiënter te werken onderzoeken. We implementeren veranderingen, waardoor we besparingen kunnen blijven realiseren, met oog voor de kwaliteit van de dienstverlening. Ook blijven we inspanningen leveren om externe middelen te werven voor met name projecten op het gebied van digitalisering en Bijzondere Collecties (zie ook 2.6 Naar een gezonde financiële situatie).

2.3 ONAFHANKELIJKHEID: DE WAARDE VAN WETENSCHAP VERSTERKEN

2.3.1 ONAFHANKELIJK DOOR PROFILERING

De RUG kan door haar duidelijke profilering als evenwichtige, brede universiteit haar positie versterken. Wij dragen daar als UB aan bij door profilering van de RUG als instelling die democratische waarden, betrouwbare informatie en de waarde van de wetenschap uitdraagt en bevordert. De UB communiceert op bestuurlijk, tactisch en operationeel niveau eenduidig over haar missies, ambities en waarden. Hierbij richten wij ons in het bijzonder op het thema Open en Onafhankelijk. Daarnaast bevorderen wij digitale communityvorming op open platforms zoals Mastodon en Peer Tube. Zo maken wij zichtbaar wat onze impact binnen en buiten de RUG is als kenniscentrum en aanjager voor dit thema.

2.3.2 ONAFHANKELIJK DOOR DIGITALE AUTONOMIE EN KEUZEVRIJHEID IN IT-OPLOSSINGEN

Samen met de faculteiten, de andere diensten en de Jantina Tammes School werkt de UB aan vergroting van de digitale autonomie en keuzevrijheid in IT-oplossingen. Dit resulteert in gedegen RUG-beleid op het gebied van digitale autonomie, data -integratie, -architectuur, -infrastructuur en -governance.

Voortbouwend op haar ervaring met open science-communicatie neemt de UB een coördinerende rol in voor communicatie en het versterken van de gemeenschapsvorming op het gebied van digitale autonomie door het geven van voorlichting over en het bouwen aan draagvlak voor dit thema.

Daarnaast zoeken wij actief naar (open) alternatieven voor onze databronnen en technische infrastructuren. Samen met de Medische Bibliotheek doen we ervaring op met een open-source alternatief voor de commerciële database Web of Science (van Clarivate) en steunen daarom OpenAlex met een institutioneel lidmaatschap. We vervullen een voorbeeldfunctie in de keuzes die we al gemaakt hebben in de overstap van Twitter/X naar Mastodon en van Youtube naar Peertube. We participeren in pilots voor onder andere Mistral (AI) en Nextcloud (mail/agenda/drive etc).

De volgende stap: de applicaties en systemen die we in de UB gebruiken doorlichten op digitale autonomie, om risico's en kansen te identificeren. Op basis daarvan werken we exitstrategieën uit om de risico's te mitigeren. Voor toekomstige aanbestedingen en licenties leggen we digitale autonomie vast als criterium. Hiermee vergroten wij de onafhankelijkheid van partijen die niet in overeenstemming zijn met onze (kern- en voor) waarden als publieke instelling.

2.3.3 ONAFHANKELIJK DOOR KWALITEIT

Als onmisbare pijler in de ondersteuning van wetenschappers, docenten en studenten, dragen we op verschillende manieren bij aan de kwaliteit van het onderzoek en onderwijs aan de RUG.

We vormen en beheren duurzame, toekomstbestendige collecties die essentieel zijn voor onze gebruikers. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van vraag- en datagestuurde acquisitie. We maximaliseren het gebruik van deze collecties door de vindbaarheid van de collecties te verbeteren, onder meer door de kwaliteit van de metadata te verhogen en de collecties te presenteren met behulp van moderne technologieën. Zo biedt de UB de RUG hoogwaardige betrouwbare collecties, optimaal afgestemd op gebruikers, die optimaal gevonden en benut worden.

Daarnaast ontwikkelen en onderhouden we een datawarehouse en dashboard voor informatie rondom het onderzoek van de RUG. Hiermee ondersteunen we, zowel op facultair als op instellingsniveau, het inzicht in onderzoeksimpact en data-geïnformeerde besluitvorming rondom onderzoek.

Tot slot dragen we bij aan studiesucces door optimaal op de onderwijsprogramma's afgestemd informatievaardigheden- en AI-geletterdheidsonderwijs en ondersteuning van het academische-vaardighedenonderwijs op onderdelen die bibliotheekgerelateerd zijn. Ook verzorgen we via het Digital Competence Centre (DCC) trainingen over Research Data Management, Privacy & Security en archivering en publicatie van data. Zo versterkt de UB de academische vaardigheden van studenten, docenten en onderzoekers.

2.4 DIGITALISERING EN AI IN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN ORGANISATIE

Digitalisering

Wij dragen bij aan de digitale transformatie door te werken met architectuur en door data-geïnformeerde besluitvorming mogelijk te maken.

We hebben in de UB ons applicatielandschap goed in kaart gebracht en ook hoe de applicaties bijdragen aan onze dienstverlening. We werken verder aan het inzichtelijk maken van onze processen, data- en informatiestromen met behulp van architectuur en we gaan een doelarchitectuur maken die beschrijft welke veranderingen er nodig zijn in ons architectuur/informatielandschap om onze ambities te realiseren. We zetten ook stappen om te komen tot meer data-geïnformeerde besluitvorming. We zijn op kleine schaal, op basis van casuïstiek, begonnen de informatiebehoefte uit te vragen en te beantwoorden. De gerealiseerde rapportages en dashboards leiden op natuurlijke wijze tot vervolgvragen.

We werken eraan om het proces rondom DIDM intern goed te organiseren, onder andere door een producteigenaar toe te wijzen voor onze interne informatievoorziening.

Verder realiseren we de komende jaren digitaliserings- en linked open data-projecten: we digitaliseren belangrijke delen van ons erfgoed en stellen die beschikbaar als linked open data. Hierdoor wordt data in samenhang met die van andere (erfgoed)instellingen beschikbaar gesteld. Dit vergroot de toegankelijkheid, zichtbaarheid en het gebruik van collecties.

Het uitgangspunt voor onze collectie is *digital-first*. Dit aanschafbeleid vergroot de toegankelijkheid doordat meerdere gebruikers altijd en overal toegang hebben tot bronnen en het gebruik hiervan goed te monitoren is. Daarnaast kunnen digitale collecties flexibel meegroeien zonder fysieke beperkingen.

AI

Informatievaardigheden bevorderen is een kerntaak van de UB. Vanuit de overtuiging dat duiding en een kritische blik op de werkwijze en toepassing van AI in onderzoek, onderwijs en bedrijfsvoering onmisbaar zijn, dragen we bij aan kritische AI-geletterdheid van medewerkers en studenten en de vorming van het AI-beleid van de RUG.

We werken daarin samen met de faculteiten en CIT en US in het RUG AI-office. We zetten hiervoor een aantal medewerkers voor een deel van hun tijd in, en hebben in 2026 een AI Literacy specialist aangesteld ten behoeve van deze activiteiten.

AI-onderwijs is een onderdeel van de informatievaardigheidstrainingen voor studenten, in de vorm van bespreking tijdens colleges en workshops, de Critical AI Literacy module en toetsvragen in Brightspace. De Critical AI-literacy module die in 2024 is ontwikkeld door de UB en Educational Support and Innovation (ESI), is beschikbaar op Brightspace en open toegankelijk op wikiwijs.nl en edusources. We gaan deze module continu updaten en doorontwikkelen in afstemming met de faculteiten. Daarnaast dragen we bij aan RUG-breed bewustzijn over ethisch en verantwoord gebruik van AI door te adviseren over onderwerpen waar we expertise over hebben, bijvoorbeeld auteursrecht en AI-tools voor literatuuronderzoek.

Om AI op een verantwoorde manier in onze bedrijfsvoering toe te passen, brengen we relevante AI-ontwikkelingen in kaart, inventariseren we kansen en benodigde investeringen en besluiten we op basis daarvan over implementatiestappen. Door interne AI-trainingen voor alle UB-medewerkers en het uitvoeren van een pilot met een eigen AI-server (MOI in samenwerking met het CIT) investeren we in de deskundigheid van onze medewerkers en zorgen we ervoor dat zij veilig kunnen experimenteren met AI-toepassingen in het dagelijks werk.

2.5 HECHTE UNIVERSITAIRE GEMEENSCHAP

We besteden aandacht en ruimte aan sociale veiligheid en vitaliteit in kennisteams en werkgroepen. Dit draagt eraan bij dat de UB een ondersteunende, gezonde en inspirerende werkplek blijft, ook in moeilijke tijden, onder andere door te luisteren en initiatieven te nemen om individuele zelfredzaamheid te versterken en de solidariteit binnen de UB-gemeenschap te bevorderen. We stimuleren uitwisseling en ontwikkeling op het gebied van leiderschap in de verschillende managementlagen (managementteam, afdelingshoofden en teamleiders), zoals in de vorm van intervisie en trainingen. We stimuleren onze medewerkers en bieden hen training en ondersteuning, bijvoorbeeld in reguliere werkoverleggen en jaargesprekken, waar we aandacht hebben voor onder andere talentontwikkeling en welzijn.

We bevorderen gemeenschapsvorming ook binnen de UB (fysiek en digitaal). Met onze community manager UB, communicatie en specialisten van bibliotheekafdelingen versterken we het contact met de UB-gemeenschap en ons bredere netwerk. Met onze fysieke faciliteiten bieden we een ontmoetingsplek voor open academisch discours. Ook optimaliseren we de studentbeleving en het gebouwgebruik. We stemmen onze voorzieningen en dienstverlening af op de behoeften van onze gebruikers en bieden optimaal gastheerschap door te luisteren naar onze gebruikers en benaderbaar te zijn. Hiermee dragen we bij aan verbondenheid en een studieomgeving waarin onze studenten en onderzoekers zich thuis voelen. Dit draagt bij aan een positieve studie-ervaring en verhoogt het studentenwelzijn. We zoeken dan ook aansluiting bij het RUG Studentenwelzijnprogramma om dit met ons gebouw en onze gemeenschap te ondersteunen.

Met onze dialoog- en community-driven communicatiestrategie op het gebied van Open Science en Digitale Autonomie dragen we bij aan een hechte en open bredere academische gemeenschap. We zetten hiervoor ook in op digitale communityvorming en positionering van de UB op open platforms zoals Mastodon en Peer Tube. Ook gaan we onderzoeken hoe we met studenten kunnen communiceren via duurzame, waardegedreven alternatieven voor commerciële sociale media, zonder concessies te doen aan onze principes rond Open Science, digitale autonomie en studentenwelzijn.

Duurzaamheid is een belangrijk criterium bij de keuzes die we maken voor het gebruik en de inrichting van het UB-gebouw, zoals beschreven in paragraaf 2.2.2 (Wendbaar door een efficiënte en duurzame bedrijfsvoering).

2.6 NAAR EEN GEZONDE FINANCIËLE SITUATIE

UB-intern: De UB heeft gedurende 2024-2025 door streng beleid op vervanging veel natuurlijk en niet-natuurlijk verloop niet vervangen. Er is nog verdere krimp gepland t/m 2030. Hiermee is onze meerjarenbegroting sluitend vanaf 2026. Hiervoor hebben we keuzes gemaakt om de dienstverlening en bedrijfsvoering efficiënter te organiseren en om met bepaalde dienstverlening te stoppen. We blijven de mogelijkheden om effectiever en efficiënter te werken onderzoeken en implementeren omdat we verwachten dat dit verdere vruchten afwerpt, waardoor we besparingen kunnen blijven realiseren met oog voor de kwaliteit van de dienstverlening. Ook blijven we inspanningen leveren om externe middelen te werven voor met name projecten op het gebied van digitalisering, Open Science, digitale autonomie en Bijzondere Collecties.

RUG-breed: Daarnaast dragen we met onze expertise bij aan meer grip op publicatie- en licentiekosten en de hoge kosten voor hergebruik in onderwijs. Hiermee vergroten we de financiële slagkracht van de RUG als geheel (zie ook 2.2.4 Wendbaar door financiële slagkracht).

3. Overzicht bijdrage UB aan RUG instellingsplan

We zijn in ons plan ingegaan op de strategische doelen uit het RUG instellingsplan en geven vanuit ons perspectief nadere invulling aan de genoemde veranderingen. In onderstaande tabel hebben we ingevuld op welke thema's uit het instellingsplan de UB inzet. In bovenstaand plan staat hoe we dit doen.

